

Література:

1. Мелконова І. В., Романченко Ю. А. Підвищення енергоефективності житлових будівель. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2021. № 5 (269). С. 17–19.
2. Сердюк В. Р., Франишина С. Ю. Енергозбереження в будівництві – вимога сьогодення. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2009. № 4. С. 17–21.
3. Цигичко С. П. Екологія в архітектурі і містобудуванні : навч. посібник / С. П. Цигичко ; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ. 2012. С. 62–66.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-545-7-24>

COMPONENTS OF BIONICS IN COSTUME DESIGN

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ БІОНІКИ В ДИЗАЙН-ПРОЄКТУВАННЯ ОДЯГУ

Mosendz O. O.

*Doctor of the Philosophy, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Fine Arts and Design
Oles Honchar Dnipro National
University
Dnipro, Ukraine*

Мосендз О. О.

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри образотворчого
мистецтва та дизайну
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Останнім часом все більше дизайнерів звертають увагу на можливість, які дає впровадження біоніки при створенні об'єктів дизайну. В архітектурному та предметному біодизайні використання конструктиву, структур, внутрішніх механізмів та поверхонь природних форм має давню історію. Суспільство розвивалося вдосконалюючи своє матеріальне середовище, постійно звертаючи увагу на природне оточення, в якому за тисячоліття еволюція відшліфувала природні форми, зробивши їх максимально пристосованими до умов існування. Вивчення цих форм, їх аналіз, структурування і використання як першоджерело є актуальною темою в дизайні. Однією зі сфер дизайну, в якій все більше уваги приділяється біоніці, є дизайн костюму. Тема біоніки останнім часом все більше вивчається мистецтвознавцями, дизайнерами [2, 3, 5–8]. Дослідники цієї теми окремо розглядають

методи використання природних форм у мистецтві та предметному дизайні [1, 4]. Ми відносимо спробу передати зовнішню натуралістичність природної форми в дизайні костюму до створення художнього образу. Копіювання людиною зовнішнього вигляду тварин починається ще з часів проведення магічних ритуалів в первісному суспільстві, а в подальшому, в імітації образів зооморфних богів Стародавнього Єгипту та інших культур Старого Світу. Продовження цієї традиції ми можемо спостерігати в карнавальних та сценічних костюмах. Ця тема популярна і в сучасності – на подіумах і показах високої моди, прикладом чого може бути костюм у вигляді величезного кота, в якому був одягнений Джаред Лето на Met Gala 2023 року. В дизайні, на відміну від образотворчого методу, вивчаються закони формоутворення і механізми функціонування природних об'єктів, з подальшим використанням цих знань в проєктуванні. На основі аналізу наукових досліджень, а також вивченні колекцій одягу на світових та вітчизняних подіумах, можна виділити особливості впровадження біоніки в дизайн-проєктування одягу:

1. Впровадження в дизайні костюму композиційних принципів, що характерні природним формам, наприклад, симетрії, ритму, контрасту, є невід'ємною частиною проєктування одягу. В організації внутрішнього простору більшості природних утворень виявляються певні геометричні закономірності – компактність об'єму, плавність змін контурів, поступове перетікання ліній в місцях поєднання частин [5, с. 118], що використовується в дизайні одягу.

2. Вивчення та впровадження в дизайні костюму принципів роботи природного організму в цілому, а також з'єднання між собою його окремих елементів. Використання в одязі конструктиву і механізму роботи окремих рухомих частин природних форм тваринного світу, такі як крила, хвіст.

3. Дослідження зовнішньо нерухомих, наприклад, рослинних об'єктів, формоутворення яких надихає на розробку технічного вдосконалення елементів костюму. Наприклад, популярна в одязі застібка-липучка була винайдена на основі властивостей плодів рослини.

4. Кольорова палітра з гармонійними співвідношеннями кольорів, які характерні для тваринного та рослинного світу є основою колористичних рішень в дизайні одягу.

5. Імітація фактури шкіри, хутра, пир'я, луски, та інших поверхонь з тваринного та рослинного світу – невід'ємні складові дизайну костюму. Актуальною в сучасних костюмах є тема створення ефекту шкіри хамелеона, що змінює окрас.

6. Використання в принтах тканин природного малюнку шкіри тварин, крила комах, птахів, малюнку листя рослин. Прикладом може бути актуальний в останні роки леопардовий та зміїний принт.

Література:

1. Жежеря О. Біонічні засоби формоутворення в сучасному дизайні: теоретичні засади і практика застосування в предметному середовищі. *ВІСНИК Львівської національної академії мистецтв*. 2021. Вип. 46. С. 114–122. URL : <http://designconference.knutd.edu.ua/>

2. Колосніченко О., Кротова Т., Пазюк К., Чорна Т. Трансформація біонічних форм як засіб формотворчих пошуків у дизайні дитячого одягу. *Міжнародна науково-практична конференція «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ДИЗАЙНУ»*. 2020. С. 166–169. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16022/1/APSD2020_V1_P166-169.pdf

3. Краснюк Л., Коріньовська О., Троян О. Художнє проектування колекції жіночого одягу на основі природних мотивів. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»*, КНУДТ. Київ, 2023. Том 1. С. 221–224. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24636/3/APSD_2023_V1_P221-224.pdf

4. Мироненко В. П., Коршун Ю. І. Напрямки біонічного формоутворення дизайну костюма. *Вісник ХДАДМ*. Харків, 2009. № 5. С. 122–128. URL: <https://hudprom.org.ua/archive/Herald-2009/2009-N5/V-2009-05.pdf>

5. Ніколаєва Т. І., Колосніченко М. В. Біоніка як перспективний напрям в дизайні одягу. *Дизайн одягу в полікультурному просторі : монографія / М. В. Колосніченко, К. Л. Пашкевич, Т. Ф. Кротова та ін.* Київ : КНУТД, 2020. С. 107–131. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16295/1/DOvPP_2020_P106-131.pdf

6. Омельченко А. Дизайн-проекування сценічного костюму із застосуванням біонічного напрямку. *Наукові записки молодих вчених. Кропивницький : РВВ ЦДУ ім В. Винниченка*. 2018. № 2. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/SNYS/article/view/1581>

7. Шмегельська Ю. Біонічні засоби формоутворення в сучасному дизайні. *Альманах «Культура і сучасність»*. *Студії молодих вчених*. 2017. № 2. С. 189–194. URL: <https://journals.uran.ua/kis/article/view/236097>

8. MALCOCI Marina, DOINA-BEZUTCHI Angela, MALCOCI Maria-Eudochia. Стилiзація біонічних джерел для дизайну текстильних виробів *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну»*, КНУДТ. Київ, 2023. Том 1. С. 225–228. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24637/1/APSD_2023_V1_P225-228.pdf